

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.)
rândul cu litere garmond.

Un articol de ziar.

Sibiu, 4 Noemvrie n.

Contrar obiceiului de care sunt și trebuie să fie stăpâniți ceilalți domnitori, de a nu vorbi, decât atunci când cere trebuința, și a vorbi astfel, ca pentru fiecare cuvânt rostit de domnitoriul constituțional, să poată lua răspunderea ministrul responsabil, — împăratul Wilhelm al Germaniei vorbește cam mult, și fără a întreba pe cei ce au să poarte răspunderea, dacă se cuvine ori nu se cuvine, din punct de vedere mai înalt politic, să vorbească așa cum vorbește? De aci apoi ciudatul fapt, că de multeori vorbirile împăratului Wilhelm vin, ori destinate de tot, ori espicate astfel, ca se primească alt înțeles, nu acela pe care l-au avut cu adevărat.

Comunicativul împărat german a mers acum un pas mai departe, și a scris, ori a pus pe cineva să scrie, un articol de ziar, într-o gazetă mare din Anglia, articol, care a făcut mult sânge rău și a provocat mari nemulțămiri în Germania. În articolul acesta, publicat în formă de interviu, se plânge împăratul Wilhelm, că să afle în minoritate față de poporul seu german cu privire la politica Germaniei față de Anglia, pentru că pe când împăratul e amic sincer al Angliei, o mare parte a clasei de mijloc și a clasei de jos a populației germane e stăpânită de un curent nu prea amical față de Anglia. Dar se laudă împăratul, că are la spate o minoritate formată din cele mai bune elemente, cari îi vor fi de ajutor la îmbunătățirea situației.

Spune apoi împăratul german, că războiul cu Buri Englezii l-au putut câștiga numai cu ajutorul Germaniei, pentru că luptele din urmă au fost purtate în acest războiu după planurile gătite de împăratul Germaniei. Despre aceasta pot să dea dovadă scrisorile, cari se pas-

trează la curtea din Londra și au fost adresate atunci reginei Victoria din partea împăratului german.

Intregul articol are, cum se vede, scopul, de a schimba raporturile, acum cam încordate, dintre Germania și Anglia, în raporturi amicale, ori mai bine spus, de a scoate pe Englezi din apele dublei alianțe ruso-franceze, cu care au început să cocheteze.

În fond deci intențiunile împăratului german nu au fost rele, și totuși, forma cum au fost ele manifestate a provocat nemulțămirea de care vorbirăm mai sus, o nemulțămire motivată, pentru că la tot cazul e cam curios, ca acte însemnate de stat să se divulge și să se pună în discuție gazetărească, și încă din partea unui — împărat!

Sunt însă și de aceia, cari cred, că aci e vorba de o trăsătură de șah, făcută din partea diplomației engleze, care a tras în cursă pe împăratul Wilhelm al Germaniei, făcându-l să ese în destainuirile acestuia importante în fața lumii, pentru a produce cu ele turburări, în aceste zile și de altcum destul de turbure.

Dar diplomația pentru aceea e diplomație, ca să îndrepte greșelile făcute. S'a dat deci un comunicat oficios german, de înțelesul, că articolul cu pricina, împăratul Wilhelm al Germaniei l-a predat cancelarului său Bülow, pentru ca să vadă, dacă poate să fie publicat, iar principele Bülow, fără să cetească articolul, l-a predat ministrului de externe, ca să-și spună acesta părerea, și răspunsul a fost, că articolul poate să fie publicat. Dacă principele Bülow ar fi cetit manuscrisul, sigur că ar fi dat împăratului sfatul, să nu permită publicarea. Greșala deci principele Bülow a făcut-o, care și-a dat imediat dimisiunea.

Firește, că împăratul Wilhelm nu i-a primit rugarea de a fi dispensat de a mai face servicii de cancelar țării și împăratului, ci l-a

rugat să rămână la postul său și să aperse pe împăratul în contra atacurilor nedrepte ce se vor ridica în viitor în contra sa, și cu aceasta incidentul, provocat de un articol de ziar, e aplanat deocamdată, căci continuarea se va face sigur în reichsrathul german.

Învățătura e însă aceea, că dacă domnitori nu au voie să vorbească prea des, cu vreme și fără vreme, cu atât mai puțin ar trebui ei să scrie, ori să inspireze articole de ziar, cari publicate odată, nu mai pot fi făcute republicate, și cari provoacă nemulțămiri, și pot provoca chiar și încredințări mari.

Misiunea culturală-națională a poporului român.

De preotul N. Șoneriu.

Apariția „Revistei Teologice” a dat ansă unor foi de a se ocupa mai de aproape cu chestarea culturală-națională a preoției noastre. Mai ales discuția vehementă dintre „Luceafăr” și „Rev. Teologică” a făcut actuală această chestiune și a seos la iveală multe însușiri prețioase, pe cari trebuie să le poseadă preotul român, care vrea să fie la culmea chemării sale. Între altele „Luceafărul”, inspirat de duhul vechiului „popă românesc”, susținea, că „nu chitibuserile dogmatice, nici excursiunile fără sfârșit pe câmpul mlăștinos al canoanelor pot clădi temelii morale și intelectuale al preoției noastre pentru îndeplinirea unei misiuni culturale, ... nu corectitudinea în înșirarea chestiunilor dela nu știu care sobor dela Nichea, ci cunoașterea economiei raționale și a drepturilor cetățenești, înțelegerea istoriei noastre politice și literare, însușirea unei limbi curate românești — toate acestea, alături de cinstea patriarhală și de vechea frică a lui Dumnezeu pot ajuta înaintarea culturală a preoției noastre”. („Luceafărul”, an. V. nr. 21—24).

Pe de altă parte „Rev. Teologică” cu tot dreptul accentua, că la preoția noastră se simte lipsa unei pregătiri temeinice teologice și enunța, că se va nișui a-l ține pe preotul nostru în curent cu știința teologică, dându-i alături și cunoștințele necesare practice.

Insemnătatea și valoarea acestor principii, profesoate de „Rev. Teologică”, nu poate fi tăgăduită, și cearta cu „Luceafărul”,

cred eu, a fost numai rezultatul unei diferențe de vederi, anume: până când „Luceafărul” punea pondul principal pe rolul cultural-național, ba chiar politic, pe care are să-l joace preotul, până atunci „Rev. Teologică”, cerea să se dea deosebită atenție culturalei teologice, științifice și această țintă o și urmărește.

Dacă ne punem acum întrebarea, care din aceste două păreri e cea justă, răspunsul cel mai potrivit ni-l dă, ca în multe alte împrejurări, vechiul principiu latin „media aurea”. Pe lângă cunoștințele teologice, de cari are lipsă preotul la îndeplinirea oficiului seu, se recere ca să fie înzestrat și cu cunoștințele practice, cari să-l facă apt de a-și îndeplini și chemarea sa culturală-națională, ca membru al statului, fiu al neamului și părinte al parohienilor sei.

De astădată mă voi ocupa însă numai cu aceasta din urmă chemare a preotului, și voi căuta a scoate la iveală câteva din datorințele ce-i incumbă preoției noastre, ca adevăratul element cultural și național al poporului nostru.

*

Se zice, că „trecutul e oglinda viitorului” și cu drept cuvânt, căci numai trecutul unui popor îți face cu putință a cunoaște puterea de viață, gradul de cultură și aspirațiunile lui, ca popor, și totodată și ca indivizi. De aceea, dacă vrem să ne cunoaștem noi pe noi, ca popor, dacă vrem să ne cunoaștem rolul și misiunea noastră, ca fii ai sei, dacă vrem să cunoaștem căile și mijloacele cele mai sigure spre îndeplinirea chemării noastre, neapărat trebuie să știm trecutul, istoria neamului nostru, căci „trecutul e cheia viitorului”.

Îndeosebi trebuie să cunoască trecutul neamului nostru fruntașii, căpeteniile dela a căror tactică depinde progresul sau regresul seu cultural. Și cine sunt aceste căpetenii? Răspunsul nu e greu.

Avem mulți bărbați luminați: profesori, medici, advocați, preoți, învățători, etc. Dintre aceștia însă unii în urma oficiului lor vin numai arare-ori, și atunci indirect în atingere cu poporul de rând, care e temelie, nădejdea neamului nostru. Ba de multeori față de unii dintre fruntașii nostri fără inimă și simț românesc (și sunt destui și de acestia), cari privesc poporul de rând ca o turmă, care e bună numai de a fi mulsă și astfel și tractează cu el, țărâna noastră arată neîncredere, care în unele cazuri se potenează până la ură. Astfel între acești oficiali și poporul nostru se durează un abis, peste care numai cu greu și într'un târziu se va putea pune punte.

FOIȘOARĂ.

Impresii dela o nuntă

de D. Bedeleian.

Nu de mult, când și inima mea începu să înțeleagă simțământul acela, ce atât de mult preocupă spiritele tinere, am făcut cunoștința unui băiat sburdalnic, unui copilandru, căruia atunci îi răsăreau mustețele. Naivitatea și cuminenția lui m'au atras tot mai mult spre el. Preținia, pe zi ce mergea, devenea tot mai intimă.

Îi vorbeam mult despre ochii, cari m'au fermecat, despre ființa, care zilnic e înaintea mea. Îi vorbeam adeseori despre dragostea, care mă preocupă zilnic. El, care la toate acestea să vedea indiferent, rece, iată-l acum după cinci ani de zile cu nevastă. Iar eu ... cu inima sdrobotită.

Ritl Arieș, care atâta dor și jale aduce pe undă lui, vine repede, cu vuet isbându-se în pietrele din calea lui, par'că și el ar fi năcăjit de multele năcăzuri ce trec peste noi.

Trăsurile noastre merg repede pe țarm în sus, printre codrii, din cari cândva

cu atâta farmec resuna tulnicul, chemând pe bieții oameni amărâți la unire în cugete și simțiri pentru un scop ideal, măreț....

Sunetul tulnicului acum nu mai chiamă pe Români la luptă, ci vestește suferința unui popor împrăștiat printre codrii aceștia, cari atâtea fapte mari ne-ar putea spune, și cari sunt singurii martori ai suferințelor noastre.

În cale întâlnim Români arși de soare, de pe fața cărora se oglindește vremea mașteră ce i-a ajuns, dar din ochii lor schintează sterea sufletească războinică pentru atâtea suferințe.

Alții lucrând la drum, de pe fața cărora în părăie eurg sudorile. Glasul lor e răgușit, abia s'aude gemetul cauzat de povara pietrilor și a pământului pe care îl regulează, ca să poată veni dnii mai bine, pentru a le lua ultima bucatură din gura copiilor.

O milă m'a ajuns. Aș fi voits să merg și eu între ei, să mă ardă și pe mine soarele, să asud și eu, să știu și eu ce e munca, despre folosul căreia de atâtea ori meditam.

În minte mi-a venit „Tragedia omului” cu toate luptele omeniei din ea.

Vedeam sclavii egipteni cu jugul în grumaz muncind la porunca unui domn,

care le întindea și lor câte o coșje, ca să nu piară până mâne.

Mi-a venit în minte istoria omeniei, în care viața oamenilor, cu bucuriile și năcăzurile ei, de-atâtea ori se repește. Am gândit, că oamenii aceștia la apunerea soarelui vor pune unelte din mână, se vor tăvăli pe marginea drumului, vor lua în mână straița, ear mălaiul, mămăliga, ciapa din ea, cu apa rece din isvor, și cu o dihnă de noapte, îi va întări, ca mâne să înceapă iară munca asta grea.

Câte un glas adus de vânt te face să crezi, că pe plaiurile acestea este și fericire. Dar de ce te apropii de el mai mult, de ce-l auzi mai bine, te convingi, că bucuria noastră a dispărut odată cu eroul născut aici, pe pământul acesta sfânt.

Glasul, ciobanului îl înțelegi:

..... Jeluim'aș și n'am cui. . .

O lacrimă îmi curge pe față. . .

Sunetul durerii al fluerului mă transpune într-o altă lume, într-o lume ce trebuie să vină!...

Nu peste mult se aude, — abia se aude — sunetul misterios al clopotului din „Mănăstire”, pe care vântul îl aduce pe aripile sale, chemând la ruga de sară pe bieții Români împrăștiați pe locurile aceste bogate în păduri.

Inima mea e coplesită cu desăvârșire de sunetul acesta, care parcă vestește

mângăere, care parcă spune, că dreptatea o să învingă și care atâtea nădejde aduce.

Pe cărările înguste ale câmpului vezi câte un om cu fața oătră răsărit, făcându-și cruce urmată de un suspin adânc, exprimând viața lui internă.

Mănăstirea rămâne, abea se mai aude al clopotului subțire sunet rătăcit pe aici.

Îngustimea drumului se tot lărgește, prevestind apropierea Bistrei. Un sat, cu care noi ne putem mândri. Oameni muncitori, Români buni, dornici de înaintare, cu conducători zeloși, pătrunși de importanța chemării lor, cari cu sfințenie cultivează în inimile oamenilor iubirea de neam, limbă, lege, moravuri străbune, și cari cu atâtea succes lătesc bunurile noastre culturale.

În comuna aceasta fruntașă ni s'au sporit nuntașii cu un băiat vioiu, care ne-a schimbat monotonie de până aci în răs și voie bună. În glumă și haz a trecut vremea, altcum menită pentru voie bună. Și mirele și-a căpătat voia cuvenită. Un prețin de-al nostru a început a ne spune dragostea lui de odinioară. Il ascultam cu interes, căci eram curioși a afla cauza melancoliei lui. . .

(Va urma).

Dar avem și alți bărbați, cari în urma oficiilor lor sunt avizați la popor, stau în cea mai strânsă legătură de intimitate cu el, și față de cari însuși poporul arată cea mai sinceră încredere și bunăvoință. Aceștia sunt învățătorii și mai ales preoții noștri.

„Preoțimea este și astăzi la noi, se zice în „Luceafăr“ (An. VI Nr. 2—3), încă unica tagmă de cărturari, care păstrează legătura directă cu poporul. Această preoțime trebuie să fie și astăzi (în deosebi astăzi) pătrunsă de chemarea ei istorică. Imprejurările noastre de trai nu ne îngăduie încă să ne creștem o preoțime, care să rămâie numai pe lângă rostul ei profesional. Preotul nostru va trebui să rămână încă multă vreme la toiagul vechiu de păstorie bisericească: să fie un îndrumător cultural, un sfetnic politic al popoarelor săi“.

În număr copios față de ceilalți oficiali, preoții și învățătorii sunt împraștiați pretutindenea, pe unde există suflare românească, lucrând fiecare după puterile sale și conform chemării: preoții răspândind sămânța credinței adevărate și a bunelor moravuri în inimile celor vârstnici, iar învățătorii sădind învățătura lui Hristos, a ascultării și a blândetei, în inimile plătând ale copiilor. Astfel se întregeste activitatea unuia prin a celui alt.

Iată deci, cine sunt meniți să servească poporului nostru de călăuze pe calea cea aspră a vieții, să-i însușească puterea și entuziasmul de lipsă, ca în pas sigur să înainteze spre idealul, spre ținta, care-i este prefiptă.

În cele următoare voi desfășura în conturi mai generale misiunea culturală-națională a preoțimei noastre, dar pe baza celor zise mai înainte este indispensabil, ca să aruncăm o rază de lumină în trecutul neamului nostru și dela sine ni se va lămurii pozițiunea și chemarea preotului român în sinul poporului nostru. Îmi permit deci să revoc la viață din noianul trecutului nostru unele întâmplări și fapte, cari să ne învedereze ținta și să ne dea la mână mijloacele corespunzătoare spre ajungerea acelei ținte.

Sunt 18 veacuri, de când ne-a sălășuit marele împărat Traian în aceste văi mănoase ale Carpaților. Străbunii noștri au fost purtătorii culturii române mai bine de un secol și jumătate, când în urma năvălirilor multe ale barbarilor stratul industriei și miliția s'au văzut siliți a părăsi acest teatru al hordelor barbare, rămânând aici numai păstorii și plugarii, cari erau legați de roadele muncii lor, de câmpuri și de plaiuri. Numai ei n'au pregetat a apăra pământul luat odată în posesiune și devenit lor scump, căci ascundea sub glie tați și fi, moși și nepoți. Numai ei au avut curajul să dea piept vrăjmașilor pripășiți aici din larga lume, cum au fost Gepizii, Longoborzi, Goții, Hunii și Tătarii și aceștia s'au dus, iar strămoșii noștri au rămas, cum zice vorba Românului: „Așa trece, pietrele rămân“. Credința în D-zeu le-a oțelit brațele și din piepturile lor a făcut scuturi.

Se făcu apoi pace. Migrațiunea popoarelor se sfârșise, misiunea lor de regenerare și-o îndeplinseseră aceste popoare. Românii noștri respirau mai liberi, holdele lor se estindeau tot mai departe pe câmpii, doinele ciobănești resunau iarăși prin poienile munților, iar prin bisericile lor simple, mici, clădite din lemn, înălțau rugăciuni de mulțumită către Atotputernicul.

Dar se turbură iarăși orizontul. Din-spre răsărit, dela nordul mării negre un noruleț amenință cerul limpede. Un popor mic, străin după limbă, port și lege, se arată la hotarele sale: Ungurii cer dela Români loc de adăpost și-l capătă. Ei descălecă, și Românii fără nici un prepus se înfrățeste cu ei.

Mult nu durează însă liniștea. În curând ei își arogă dreptul de posesiune asupra plaiurilor Românului și din oameni slobozi fac roboți. De aici se începe apoi șirul suferințelor; națiunea română dimpreună cu religia ei e desconsiderată „tolerata usque ad beneplacitum principum“.

Se încep apoi mahinațiunile de desbinare ale calvinilor și ale catolicilor, căci numărul Românilor era destul de mare și sporul era considerabil, dacă reușea, și rezultatul acestor mahinațiuni a fost ruptura unei părți dela sinul bisericii mame. În aceste zile de grea încercare națiunea română de bună samă ar fi perit, amalgamizându-se cu celelalte popoare, dacă religionea sa, dacă simțul său național, dacă păstorii săi sufletești nu i-ar fi dat tăria de lipsă să respingă aceste atacuri. Și mai ales păstorii sufletești, preoții, cari fără multă certă, dar cu atât mai multă inimă, au fost aceia, cari prin rostul lor și prin pildă frumoasă, au mântuit neamul nostru dela peirea desăvârșită.

Un exemplu strălucit ne prezintă în privința aceasta tinărul nostru poet O. Goga în poezia sa intitulată: „De demult“.

Cât de naiv și totuși cu câtă încredere și jale în suflet pentru poporul său scrie „papa Istrate“ plânsoarea celor 4 juzzi la împăratul! Dar alături de acest vrednic preot, câți alți preoți harnici și devotați vor fi trăit, despre cari însă istoria nu face nici o pomenire, poate alocurea câte un cântec popular dacă îi mai amintește. Dintre figurile păstrate și întipărite adânc în istoria neamului nostru, vreau să mai amintesc și pe acel bărbat martir, care e demn de-a servi ca model pentru spiritalul său de jertfă, pe episcopul: Sava Brancovici. Fără de acești bărbați providențiali, de sigur eram deja contopiți cu alt popor de altă lege.

Timpurile următoare unației încă sunt triste. Poporul iobăgit și neabăgat în samă, religiunea nerecunoscută, metropoliarăpita. Geniul unui arhieru ca Șaguna numai era în stare să-i redea toate: libertatea, religiunea, egal îndreptățita metropolie, statutul organic, biserici și școli. Azi noi gustăm roadele dulci ale ostenelelor sale fără preget.

(Va urma.)

Răspuns dlui Ioan I. Lăpedatu.

Domnul Ioan I. Lăpedatu, directorul băncii „Ardeleana“ din Orăștie, a scos o broșură, în care combate înființarea băncii culturale, contemplată acum sub numirea „Lumina“, cu sediul în Sibiu.

Deși prin cele publicate până acuma în coloanele acestui ziar, credeam a să fi convins și contrarii băncii „Lumina“, nu numai despre foloasele cele mari, ce le va aduce aceasta bancă nouă culturalei noastre, dar mai ales despre aceea, că ea nu se înființează cu scopul de a fi păgubitoare pentru celelalte bănci românești: totuși, domnul I. I. Lăpedatu caută în broșura sa să insteineză publicul nostru de banca „Lumina“, făcând în broșură niște socoteli cu totul greșite și nereale.

N'am se reflectez domnului Lăpedatu decât numai atâta, că din foloasele ce le va aduce banca „Lumina“ mult în doi ani de zile, se va convinge singur, că a greșit socoteala când a făcut-o în forma prezentată în broșura sa, și că prin aceasta socoteala a făcut, poate fără vov, mare daună intereselor și scopurilor noastre culturale. Se va convinge însă și publicul nostru cel mare despre ținuta unor frunțași, cari din gură fac pe marii binefăcători ai neamului, iar în realitate pun pe decii unui lucru bun și folositor, lucră din toate puterile în contra unei întreprinderi atât de salutară, cum este banca „Lumina“.

Un acționar al „Luminei“.

Pentru „Țara Oltului.“

Sub titlul: „De ale instrucției“ foaia săptămânală „Țara Oltului“ în Nr. 42 din Dumineca trecută se ocupă cu articolul profesorului seminarial Dr. Petru Șpan, referitor la ABC-dariul pentru adulți, articol publicat în coloanele foaiei noastre. Ne pare bine când vedem, că chestiunea de însemnătatea acesteia se discută și se lămuresc în presa noastră, dar nu putem aproba atacurile nemeritate, pe cari „consumentul de abc-dare“ le îndreaptă în contra profesorului Dr. Petru Șpan, care lucră și scrie cu vizirul deschis. Cinstitul lucru este, ca acela, care combate, dar mai ales acela, care atacă, de asemenea cu vizirul deschis s'o facă. Ar fi apoi bine, ca cel puțin din asemenea discuții să lipsească glumele grosolane. Aceasta „și-ar putea-o de altcum însemna chiar și redactorul dela „Țara Oltului“, care în oare libere face și pe învățătorul nostru confesional din Făgăraș.

Tot sub titlul de mai sus se zice, că învățătorii dela școlile noastre confesionale nu sunt orientați asupra manualelor didactice, pe cari ar fi să le întrebuințeze. Manualele sunt cuprinse într'un conspect redactat din partea consistoriului și trimis tuturor oficiilor protopresbiterale sub Nr. 5753 Școl. din 1905. Orice manual se aprobă sau se oprește din partea autorității bisericești, sau din partea organelor statului, tot-deauna să comunică tuturor acelor, pe cari îi privește.

Învățătorii conștiențioși, dacă nu sunt orientați asupra vreunei afaceri, întreabă la forurile competente. În opoziție cu aceștia se află unii, de regulă cei mai slabi, cari cu ori ce ocazie aruncă invinuiri asupra autorității superioare, răspândind în acest fel bunăvoința și indulgența aceleia.

Aceasta încă și-ar putea-o însemna redactorul dela „Țara Oltului“, care după cum am zis, pelângă alte ocupațiuni, mai e și învățător.

Din Zarand.

— 28 Octomvrie n.

Dumineca trecută (18 Oct.), o zi minunată de toamnă, și-a ținut desp. Brad al „Asociațiunii“ adunarea anuală ordinară în comuna Blăjeni.

Blăjeni e comuna cea mai respirată din dragul Zarand. Formează 4 parohii. Are 4 preoți și 4 biserici, 2 școli și doi învățători, 4000—5000 de suflete, sute de copii și copile obligate la școală, așa, că ar fi lipsă încă de vre-o 8 școli cu opt învățători. Dar „sărăcia e mare, darea ne apasă, încât stă suflatul să ne es!“

Blăjenii se întind dela Mihăleni și drumul ce duce dela Brad spre Abrud, de-a lungul vălei Crișului-Alb, până din sus de isvorul acestuia, printre Vulcanul Buceșului și Strimbru Bulzeștilor, până în hotarul Șohodolului de lângă Câmpenii cei dincolo de vârful fabuloasei Gainu.

Mergând pe calea cea mai scurtă, traversezi o parohie în 2 ore călare, iar de vrei să străbați calea, care îți oferă priveliște cea măreață, ai lipsă de o întreagă zi din postul lui S. Petru.

Dela Brad — centrul Zarandului — Ceeba, Criștior, Mihăleni au apucat spre Blăjeni-Plaiu 9 trăsură încărcate de cărturari inteligenți de ambe genurile, dar de o singură confesie, deși uniți în cuget și simțire: „Să ne cunoaștem cu poporul, căci el e talpa țării“.

Sosiți la bisericuța din Plaiu, pe aceasta o aflăm ticsită de frați verzi, ca bradul de munte, cari intonau „Toată slava se laude pe Domnul!“ La altar 2 preoți, cărora li-s'au mai alăturat 2 dintre cei abia sosiți, așa că 4 sfințiți părinți în ornate sfințite îmbrăcați înălțau rugăciuni pioase pentru fericirii membri ai „As.“ Teodor, George, Ioan, George, Simion, George, George.

Corul improvisat din cântăreți aleși, constător din alți vre-o 7 preoți și tot atâția învățători și profesori și alți fii ai bisericii, cântau răspunsurile liturgice, apoi „In veci pomenirea lor“ de răsună bisericuța. Credincioșii uitaseră năcazurile pă-mânteste, răpiți de măreția cântărilor melodioase — sârbătorești — parcă lăpădaseră toate grijile lumești. Adevărată evlavie!

Îndată după terminarea serviciului divin, s'a ținut adunarea pe plaiul frumos, verde, dinaintea școlii din Plaiu.

O priveliște admirabilă, încântătoare! Soarele lumina firea, razele sale strălucitoare încălziau inimile curate. Poporul, sute de inși, bărbați și femei, bătrâni și tineri, copii și copile, toți doritori să audă cine e Asociațiunea, ce e ea, și ce vrea ea în Blăjeni, după 48 ani de viață? ascultau cu capul descoperit, ca în biserică.

Directorul despărțământului le-a spus, mâncând dela versul poetului Vas. Alexandri, că „Românul are 7 vieți în peptul de aramă!“ și le a dovedit, că aceste 7 vieți într'adevăr le vor și ști prețui îndată ce se vor lumina, căci lumina, învățătura e viață și putere.

Lumina minții, dragoste în inimi — să ne dăruiască Dzeu!

Un preot de frunte între preoții aleși ai Zarandului a arătat stricăciunea cea mare ce face poporului beția și luxul în îmbrăcămintă — adevăratele isvoare ale sărăciei, un învățător vrednic a arătat cum trebuie să-și zidească și întocmească țărana casa sa, ca să fie sănătoasă, căci sănătatea e lucrul cel mai prețios pentru om.

Atât au plăcut ascultătorilor prelegerile auzite, încât a rugat biroul, să tipărească toate cele spuse și să le dea spre cetire celor, cari știu ceti, spre care scop un membru ordinar a și dăruit îndată 10 coroane.

Se va face deci așa, de va ajuta Dzeu și vor vrea oamenii.

Raportul comitetului s'a primit cu plăcere. S'au înscris peste 100 membri, între cari 2 fondatori, mai mulți ordinari și mai mulți ajutători. Între membrii desp. Brad se află 2 protopresbiteri (1 gr. or. și 1 gr. cat.), 4 advocați, toți profesorii dela gimnaziul din Brad, vre-o 28 preoți, 3 medici, 2 notari, 4 comercianți, vre-o 10 învățători, câțiva industriași și vre-o 100 țărani — „talpa țării, cere stă ca stânca în fundul mării“. Veni-va acuzi vremea, ca fiecare preot, fiecare învățător, fiecare inteligent să fie membru al „As.“, căci începe poporul a se deștepta și va întrece el pe cărturarii sei.

Venitele desp. pe anul curent sunt preliminate cu 1264 cor. 33 fl.

S'au făcut și propuneri, cari servesc spre cinstete celor ce le-au făcut.

Comitetul s'a autorizat, să cheme la munca cinstită de a învăța carte, scrisul și cetitul, pe toți învățătorii, preoții și inte-

ligenții din Zarand. Să nu fie zărândeau, care să nu știe sorie și ceti!.. Spre acest scop s'a pus în buget 300 cor. Un membru vrednic, un advocat, a dat îndată 20 cor. spre a se da premiu învățătorului, care va arăta sporiul cel mai mulțamitor. Onoare lui, ca și tovarășilor săi, cari au dat 170 cor. pentru înființarea de bibliotecă.

Comitetul s'a invitat să continue cu prelegerile publice pentru popor, spre care scop s'au pus în buget 200 cor. A hotărât la propunerea comitetului cercual să înființeze 50 bibliotecă, mai ales în parohiile cari au școli, spre care scop încă s'au pus 200 cor. ca să se procure protocoalele de lipsă.

Pe anul următor adunarea a fost invitată la Ceeba, pe frumoasa vale a Crișului Alb, în centrul mai multor comune fruntașe, cărora li se va da prilejul să urmeze pilda Blăjenilor.

*

După adunare oaspeții și fruntașii comunei s'au întărit vre-o 15 minute gustând din bucatele curate (pui de tot felul de galițe, caș, ouă și felurite plăcinte) oferite de vrednicele preutese, învățătoare și alte fruntașe vesele din sat, cari întinșeseră o masă mare în sala de învățământ a școlii, apoi străinii, bărbați și femei, au încălecat pe cai, amestecați după sex, și dela 1 oră d. a. s'au tot dus până la 4 d. a. când au sosit la „Grosuri“ ținta excursiei, în frunte cu comisarul polițial, unde preateasa i-a așteptat cu prânz gustos. O oră au odihnit și au mâncat, iar la 5 ore d. a. când soarele dispăruse după Strimbru și Gainu și o boare recoritoare adia dela Curcubeta Bhorului și Vulcanul munților, cari aur poartă, ai Ardealului, caravana a plecat spre casă, condusă de stelele cerului și vijeitul frunzelor.

La 10 ore sara am ieșit din Blăjeni, petrecuți de sunetele lăutarului Dicu....

Jancule! Măria Ta,
Lasă Turda, n'o prăda!

Sosiți în Mihăleni ne-am oprit la casa ospitală a dlui comisar de zi, unde doamna casei, o venerată membră ord. a „Asociațiunii“, ne-a primit cu o cină cu dor așteptată. Am gustat, apoi ne-am spălat năcazurile cu lacrimi de vie dela Ighiu, — paremi se, — și la 2 după miezul nopții tocmai ajunsesem la înțelepciunea lui George Bardosy din Băita, fondator al Asoc. și deprindeam „înghițitura lui Bardosy“, numită și la „Botul calului“. Pe la 4 ore d. miezul nopții și cei mai statornici încă sosiți în piața Bradului, făloși de ziua măreață din 18 Oct. a. c. pe care cărturar și popor au petrecut-o vorbind de ale luminei, înaintării și de alte lucruri bune și frumoase și fiecare trează la minte și curat la inimă, tocmai ca zăpada, ce ne-a surprins în ziua următoare.

Doamne! Câte bune se pot face „când oastea e creștină!“

Adu Dne ziua sfântă, în care să înțeleagă tot Românul, că munca cinstită, armonică, iubirea de limbă și învățătura e — mântuirea neamului românesc și atunci cele 7 vieți din peptul lui de aramă vor sfărma și porțile iadului.

Irmos Cetelul.

Adunarea poporală din Porcești.

— 3 Noemvrie n.

În fruntașa comună Porcești, cercul Cisnădiei, lângă Turnu-Roșu și râul Olt, s'a ținut Duminecă, în 1 Noemvrie, o importantă adunare poporală, care a reușit îndeplin, în ciuda timpului ploios.

Nu mai puțin de 45 călăreți voinici și chipeși, unul ca unul, au întâmpinat în preajma comunei Boița admirabil situată între munți pe cei sosiți din Sibiu, între cari domnii prof. D. Comșa și Dr. Stefan.

Trecerea prin Boița și mai ales peste Olt în aclamațiunile multimei a oferit o priveliște vrednică de pictat. La capătul Porceștilor oaspeții, într'aceea sporiți, au fost așteptați de obștea întreagă, în frunte cu primăria, comitetul parohial și vrednicul paroh local pâr. T. Dragomir, care a adresat oaspeților cuvinte alese, bineven-tându-i călduros. Dl prof. D. Comșa a răspuns ca de obicei, avântat și stărnind vii aprobări și entusiasm.

Adunarea însăși s'a început la 1 oră d. a. în largă piață din fața bisericii, zidită de marele voevod Mateiu Basarab. Parte la adunare au luat cel puțin 1200 persoane din Porcești și vre-o 7 comune învecinate, în frunte cu preoții, învățătorii și aproape toți ceilalți cărturari. Dacă timpul ar fi fost priincios, ca înainte cu numai 2 zile, ar fi participat cu siguranță 3000 de inși.

Duioși și sinceră admirație au produs mândrele fetițe, mici și mărișoare, postate la mijloc, drept sentinele în forma cercului, în mâni cu număroase buchete de flori naturale.

Păr. T. Dragomir, ales apoi ca președinte, a deschis adunarea prin o introducere scurtă și acomodată. După constituirea a vorbit frumos, limpede și convingător pâr. din Boița I. Druhora, espunând situația politică și relevând mai pe larg și cu exemple pipăite multe nedreptăți ce înduram, între aplauzele mulțimei, entuziasmul căreia mergea crescând.

Tunete de aplauze a deslănțuit dnul Dr. Ștefan, care într-o vorbire sprintenă, dar bine accentuată și plină de avânt bărbătesc, a ocărit toate inimile, provocând dese aprobări învâpăiate și aclamații aieve furtunoase.

Sergentul gendarmilor, cari firește n'au lipsit, începuse a întrerupe pe orator, boidogăind mereu și gesticulând, vezi dragă Doamne, cu baionetul. De astădată însă și-a dat de om. Dl Ștefan i-a ripostat cu asprime neînduplecată, chemând pe sergent la ordine, ca nefiind volnic a întrerupe iac' așa, fără ordin în regulă. Văzând cu cine are de a face și că mulțimea îl huidue sgomotos, voinicosul sergent n'a mai zis cânt.

Oratorul a continuat apoi în dragă voce, sbiciuind cu tărie și avânt oratoric faimosul proiect andrăgist și înfierând după merit prigonirile, la cari suntem expuși. Drept primos de recunoștință hora mândrelor copile a bombardat cu număroase buchete masa presidială și îndeosebi pe orator, iar zeloasa lor învățătoare, dșoara Dragomir, strălucind în mândrul port național, i-a oferit după vorbire un mare și frumos buchet de flori.

Dl Dr. Iancu, medicul cercului, întrerupt de nesfârșite aplauze a explicat și cetit cu glas înalt depeșă către Maiestatea Sa Regele și adresa către deputații naționali.

Că amândouă s'au primit unanim și între aplauze entusiaste, este dela sine înțeles. Textul este cel cunoscut.

Adunarea a fost urmată în sala mare a hotelului local de o frumoasă masă comună, la care au participat, în frunte cu oaspeții sibieni, oratorii, peste 150 fruntași. Dintre toate întrerupte de cântări naționale, remarcăm pe al dlui prof. Comșa. Sprinten și neînfricat ca totdeauna, dsa a rostit de încheiere drept întregire a vorbirilor dedicate adunării un discurs luminos, neaș popular, adănc simțit și foarte avântat, întrerupt și însoțit de aclamații și aplauze cutropitoare.

Primpretorul s'a purtat cavalereste, însărcinând cu „paza” adunării pe notarul local, care nu s'a ingerat, dar nici că ar fi avut pentruce.

Celăteanul.

Adunare populară în Șeica-mare.

— 1 Noemvrie n.

În butul timpului neprielnic, adunarea populară conchemată în pripă de fruntașii din Șeica-mare și jurul mai apropiat, a avut deplin succes. Dovadă, că poporul a ajuns în bună parte la conștiința de sine și știe să dea ascultare glasului de chemare a conducătorilor, ce poartă în suflet grija sorții lui de mai bine.

Intrunirea s'a ținut în localul hotelului comunal sub prezidiul doctorului N. Racofia, fiind reprezentată autoritatea publică prin pretorele Baron Apor. Cu vorba aprinsă a desvălit intențiile ascunse ale ministrului Andrássy la zămislirea votului plural domnului Dr. D. Roman, avocat în Mediaș, și a stăruit asupra adevăratului vot universal, iară candidatul său Dr. Moldovan, a spicuit în trecutul nostru, urmărind desfășurarea vieții noastre politice până în vremea de acum, a carei grijă cea mai de căpetenie e legea pentru dreptul de vot.

În urmă a vorbit părintele Morușca, arătând că drept egal să cuvine fiecăruia după legea d-zeiască, ca și după dreapta lege omenească, și propune rezoluția de cuprinsul:

Alegătorii și poporul român din cercurile electorale Mediaș și Agnita, întruniți în 1 Noemvrie în Șeica-mare exprimă profundele sale omagii față de bunul Monarh și îl roagă, ca din grația împărătească să nu dea prealabilă încuviințare unui proiect de lege nedrept, care ar stăngini în mod meșteșugit posibilitatea de a se valida popoarele nemaghiare din patrie și ar pune stavilă desvătării democratismului. Acest popor pretinde categoric vot universal, egal și secret, cu votare după comune, care singur e la înălțimea timpului și poate pune pe temeiul trainic desvătarea patriei iubite. În aceeași vreme se aprobă lupta purtată de deputații noștri naționaliști, li-se exprimă deplină încredere, rugându-i „să apere și pe mai departe cu bărbăție românească interesele scumpei noastre patrii și ale iubitei și mult încercatei noastre națiuni române”. Totodată să adresează și Maiestății Sale telegramă de profund omagiu, rugându-l

a nu da încuviințare proiectului de lege pentru vot plural. După cari președintele mulțimii participanților și reprezentanților puterii civile pentru bunăvoință, încheie adunarea.

P.

NOUȚĂȚI.

Onomastică. Eri, Marți, și-a serbat Preacuvioșia Sa, domnul arhimandrit, vicariu arhiepiscopesc, Dr. Ilarion Pușcariu, ziua onomastică. A fost bun prilej acesta pentru inteligența română din Sibiu, de ași arăta de nou stima, iubirea și venerațiunea față de distinsul dignitar al bisericii noastre, căruia i-au adus toți felicitări sincere de ziua onomastică și i-au dorit încă mulți ani de rodnică activitate pe terețele pe cari și-a câștigat merite neperitoare și până acuma. Ne alăturăm și noi la doririle de bine ale acelora, cari cu graiu viu și le-au exprimat în fața Preacuvioșiei Sale.

Sârbii din Bosnia. Înainte de a pleca din Budapesta, Sâmbătă la orele 11, a primit în audiență Maiestatea Sa, în palatul regal din Buda, o deputațiune de Sârbilor din Bosnia, compusă din 18 fruntași bosniaci. Deputațiunea, condusă de medicul Lazar Dimitrievici, a talmăcit Maiestății Sale sentimentele de omaj și alipire a populațiunii de acasă față de tron și persoana Maiestății Sale, și l'a rugat se iee în scut și apărare biserica ortodoxă din Bosnia, care, cu toate că are peste 700,000 de credincioși, nu are decât patru arhieri, pe când catolicii, cu numai patru sute mii de suflete, au trei arhieri!... Fericiți Bosniaci! Ei cu 700,000 de suflete au patru arhieri, noi cu un milion și șaptesute de suflete, numai — trei!

Procesul „Țării noastre”. Pe 10 Noemvrie e citat domnul Octavian Goga în fața curții cu jurați din Cluj, ca acusat într'un proces de presă intentat revistei „Țara Noastră”, care se va pertracta în ziua aceea.

Medic român în Cluj. Domnul Dr. Toma Mad'nea, fost medic militar, anonță că și-a început activitatea ca medic civil în Cluj.

Hymen. Anuța N. S. Bozdog și Ioan Paicu anonță celebrarea cununiei lor, care se va săvârși Duminecă, în 26 Octomvrie v. în biserica gr.-or din Calbor, la orele 2 p. m.

Alegere. Domnul George Văsi a fost ales de congregațiunea municipală a capitalei Budapesta în ședința ținută Miercuri în 28 Octomvrie de revizor suprem administrativ. Dl Văsi, după cum ni se scrie, s'a impus prin hărnicia, diligența și vastele sale cunoștințe administrative. S'a distins și ca autor al mai multor cărți scrise în materie iuridică. Tocmai în zilele trecute a fost premiat pentru opul scris pentru cursurile administrative notariale, despre care și noi am luat notiță la timpul seu.

Din Roma vine știrea, că Papa Pius X are intențiunea se stabilească o etate anonțată, la care se încetează funcționarea episcopilor, pe cari pronia dumnezeiască i-a împărțit de o viață lungă. Limita ar fi de 50 de ani, la care etate fiecare episcop ar fi dator să se retragă la odihna binemeritată, cu excepția casurilor, în cari episcopii trebuie să se retragă dela conducerea diecezelor și înainte de a atinge aceasta etate.

Sinucidere. Fiul domnului profesor universitar din Cluj, Dr. Grigorie Moldovan, cu numele Ștefan, doctor în drepturi, s'a sinucis în sanatoriul de pe insula Margareta din Budapesta, unde mersese pentru a scăpa de o teribilă boală de nervi de care suferea. Sinuciderea a comis-o cu ajutorul briceagului, cu care și-a tăiat gâtul. A căzut la moment mort la pământ, scăldat într'un lac de sânge.

Inspectorat de școale în Beiuș. Din considerare, că comitatul Bihorului e foarte mare și un singur inspector de școale nu poate se supravegheze și controleze toate școalele de pe teritoriul comitatului, ministrul de culte și instrucțiune publică a înființat un inspectorat regesc de școale nou pentru comitatul Bihorului, cu reședința în Beiuș. La acest inspectorat vor aparține cinci cercuri administrative din jurul Beiușului.

Congresul ligei antidueliste. Duminecă în 8 Noemvrie n. se ține în Lipsca congresul ligei antidueliste germane. La ordinea zilei e pusă între altele și crearea unui birou central internațional, pentru conducerea mișcării antidueliste, precum și punerea unui premiu pentru cea mai bună lucrare pe seama tinerimei, scrisă contra duelului.

Ucișag achitat. Barbierul Fabiano-vici din Szabadka și-a omorât în luna trecută muerea, lovindu-o cu săcurea și tăindu-o cu briciul, din motivul, că era prea ușuratic. Curtea cu jurați din Szabadka l'a declarat pe barbiere de nevinovat pentru fapta săvârșită, și în consecință tribunalul l'a achitat și pus la moment în libertate.

Dascălițele să nu se mărite. În consiliul comunal din Fiume a făcut un membru propunerea, ca dascălițele dela școalele de fete de pe teritoriul orașului Fiume să fie oprite dela legarea căsătoriei. Propunerea a fost dată spre opinie conșiliului școlar, care a propus respingerea ei, dar ajunsă să fie desbătută în ședința conșiliului, a fost primită, și ridicată la valoare. Dascălițele din Fiume nu se pot deci mărita în viitor, decât numai așa, dacă renunță la post.

Lă fondul „Victor și Eugenia Tordășianu” pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Mai mulți preoți intruniți în conferența preoțească a tractului Iliei, 3 cor.; Nicolae Suoiu, paroh în Balomir, 1 cor.; Nicolae Mohan, cul. tipogr. în retragere, în amintirea soției sale Elena n. Mărgineanu, 2 cor. și Ioan Dordea, panto-far, totodată conducătorul școlii de pomi comunale din Bungard, 20 bani.

Cultivarea rozelor. Crea mai desvoltată cultura de roze (trandafiri) o face la noi grădinarul Mühle Árpád din Timișoara. Catalogul seu, apărut tocmai acuma, ne pune în cunoștința diferitelor soiuri de trandafiri, precum și a modului cultivării lor. Sunt peste o mie de soiuri, toate bine și cu pricepere cultivate. Bogatul catalog se trimite la cerere, gratis și franco, ori și cui. Adresa: Mühle Árpád, Temesvár.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Heckscher senr. Hamburg, din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Timpul e cea mai tare probă pentru toate și îndeosebi cu privire la medicamente. Când iei în considerare, că Emulsiunea lui Scott a fost supusă unei experiențe mai mult de 30 de ani, trebuie să fi despre adevărata ei bunătate convins. Emulsiunea lui Scott e pregătită în cea mai mare parte din unsoare de ficat de pește, dar îl redă totuși într-o formă plăcută la gust și pentru fiecare om ușor de mistuit. Toate farmaciile țin Emulsiunii Scott.

Poșta ultimă.

Incurcăturile din Orient.

În Sârbia și Muntenegru nu a dispărut dispoziția războinică. Din contră crește mereu. Înarmarea încă se face cu mare grăbire. Vin arme și muniție cu vagoanele din străinătate, iar scuștina se bate cu gândul, se mute capitala mai în centrul țării, la Niș, pentrucă Belgradul prea e espus primejdiei.

Prințul moștenitor de tron al Sârbiei, trimis în misiune însemnată la Petersburg, a comunicat Țarului, că tatăl seu, Regele Petru, are intențiunea să abdică de tron și apoi să se retragă undeva în străinătate. Țarul a aprobat ideea. Ceeace înseamnă, că Țarul e pe partea principelui, care ar lua locul tatălui seu, și care vrea — războiu cu Austro-Ungaria.

Mai e apoi de notat, că ministrul de externe rusesc a declarat, că Rusia nu recunoaște de validă anexarea Bosniei și Herțegovinei, și că în acest înțeles se va trimite notă puterilor mari europene.

Toate acestea dovedesc, că pacea europeană tot nu e atât de sigură cum se crede.

Pentru economii nenorociți de pe Valea-Hârtibaciului.

La apelul nostru pentru ajutorarea economilor noștri nenorociți prin grindină au binevoit a dăru: Radu P. Barcianu, librar, 50 bani, Dr. Nic. Șerban de Voila, deputat dietal, 2 cor., Nic. Peicu, clerico curs. II, 50 bani, Ioan Mihiu, paroh, Căcova (cerc. Sebeșul-săs.), 1 cor., Ioan Gâr-bacea, expeditor consis., 50 bani, Victor Fincu, control. consis., 2 cor. și Avram Moga, cancelist consis., 50 bani. Suma încursă 255 cor. 30 bani. — Contribuiri se mai primesc la subscrisul comitet.

Sibiu, 2 Noemvrie 1908.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucașa
prezident.

Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

„Răvașul”, revistă culturală ilustrată întemeiată de Dr. Elie Dăianu. Anul VI. numărul 19—20. Are următorul cuprins: I. Roșioru: Dreizehnlinden de F. W. Weber. — Români la Conciliul din Florența. — D. Tomescu: Foametea din 1628 în viața milandez. — Aron Cotruș: Melancolie de toamnă. — N. Cârstea: La jubileul lui Tolstoj. — Scrisoare din Bucovina. — Convocare. — Fondul pentru înființarea unei școale române de fete în Cluj. — Conșpectul socotelilor fondului școlii de fete din Cluj. — Statul activ. — I. R. Trandafir: Anuare. — Procees verbal. — Crestături. — Cronică. — Cărți. — Reviste. — Ziare. Abonamentul 6 cor. la an.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Credincioșii parohieni din Felmer, tractul Cohalmului, aflători în America, din dragoste față de casa lui Dzeu și din iubirea ce și acum o poartă față de frații lor rămași acasă, în semn de mulțămită pentru sporul ce bunul Dzeu le-a dat la lucru, au colectat între sine și patinii lor 290 cor., pe care le-au și trimis ca să se cumpere pe seama bisericii un poli-candru.

Au contribuit precum urmează: Andreiu Bălborea 2 dolari (10 cor.), Zaharie Braga 5 dol., Ioan Băra, Ioan Bărcutean, câte 2 dol., Moise Ionuț 5 dol., Ioan Babeș, George Balint, Ana Bumbaru, câte 3 dol., Ioan Balint 2 dol., Ioan Comaniciu nr. 349, 2 dol., Ioan Bumbaru 2 dol. 50 cenți, Ioan Piticaș, Ioan Piticaș, câte 2 d. 50 cenți, Bucur Piticaș, Iosif Călin, câte 4 dol., Ioan Comaniciu nr. 348, 2 d., Ioan Frățilă 5 dolari, Ioan Piticaș 1 dol., toți din Felmer.

A mai contribuit Dionisie Șandru, din Viștea-inf., 1 dol., Andreiu Boeriu, din Valendorf, 50 cenți, Ioan Tulbure și soția, Hălmeag, 1 dol., Iosif Mihiu, Brad, 25 c., Dumitru Pavel, Ticoș, 20 cenți, Avram Cintirean, Șoars, 10 cenți, Maria Marian, Ioan Porumb, din Covor, George Stoica, Șoars, Achim Savu, Dupușdorf, Ioan Irimie Țățiu, Hălmeag, George Graor, Șoars, fiecare câte 25 cenți, G. Mild, Măgărei, 50 cenți, Nicolae Șandru, Cincul-mare, 25 cenți, Stanca Mitrea, Rășinari, 1 dol., Dumitru Galbincă, Sâmbăta-de-jos, 25 cenți și Ioan Flores, Voivodenii-mici, 25 cenți.

Pentru acest dar, în numele comitetului parohial și al credincioșilor din Felmer, le exprim cele mai sincere mulțămite. Dzeu să primească darul făcut din partea celorce iubesc podoaba casei sale.

Felmer, în 29 Octomvrie n. 1908.

Bucur H. Șolca
preot.

Teatru german.

Mercuri: Vater und Sohn, comedie.

Joi: Fräulein Josette, meine Frau, comedie.

Copii cari nu să desvoaltă

iau repede o direcție spre desvotare, dacă le da-ți Emulsiunea lui SCOTT. Desvătarea începe deja după luarea primei dose de SCOTT.

Emulsiunea lui SCOTT

e atât de dulce ca crema și se ia și se mistuie chiar și în casurile când laptele e interzis.

Emulsiunea lui SCOTT e în toate țările cu căldură recoman-

Veritabil numai dată de medici. 12 (270) 1—4
— Poștarul — ca
semnul garanției
al experienței
lui SCOTT.

Prețul sticlei originale cor. 2.50.
Se găsește în toate farmaciile.
*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 572/1908.

[320] 1—3

Concurs.

Pe baza ordinului Ven. cons. din 29 Iulie a. c. Nr. 8140 Bis. pentru întregirea parohiei de clasa III **Mermezen-Văleni**, tractul protopresbiterial al Geoagiului, să scrie nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh au să-și substearnă cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare în termiul arătat, la subsemnatul oficiu protopresbiterial și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiu și cuvânta.

Orăștie, 20 Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Orăștiei ca administrator al tractului Geoagiu.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 11749 Plen. 1908.

[304] 3—3

CONCURS

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1909 din **fundatiunea „Andronic”**.

I. Pentru învățăcei de orice meserie.

II. Pentru sodalii deveniți de atari în decursul anului 1908.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meserie lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni maeștri, — prin aceasta se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților.

3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurrentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indica în acest atestat: câți prunci minori sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserii.

Concurenți pot fi numai Români ortodoxi născuți în arhidieceza Transilvaniei.

In special au să dovedească:

I. Învățăcei:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărul dela măestrul despre sporul, ce-l arată în meserie despre diligență și purtarea morală;

Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învățcel în anul 1908, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (ari. de lege XXVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceea ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adevărul dela măestrul;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferați.

III. Sodalii cari sunt în condițiuni de a deveni maeștri:

a) să aibă certificatul de măestrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela măestrul, la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voeste să se așeze ca măestrul, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate consistorului arhidiecezan gr.-oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decemvrie 1908 st. v.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale, cari se vor aplica ca învățăcei la sculptura de lemn, bărdășit și zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățăcei, ori ca sodali în aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor, în ateliere mai mari, în cari să poată câștiga praxa recerută vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererile neinstruite în regulă și cele întrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan, ținută la 5 Octomvrie 1908.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 586.

[322] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al treilea de învățător din **Pianul-de-Jos** se publică concurs cu termen până la 15 Noemvrie a. c.

Emolumentele sunt:

Salar 600 cor., relut de cuartir 50 cor. și pentru grădina un stâncin de lemne de foc. Emolumentele se vor întregi la minimul statorit în art. de lege XXVII. din 1907 prin ajutor dela stat.

Cuincuenaliile se compută numai dela instituirea definitivă în această comună.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial și înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, fiind învățătorul ales dator a ținea Dumineca și sârbătoarea strănă și a cânta cu copiii în biserică.

Sebeș, 20 Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 803/908.

[311] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II-a din **Apoldul mic**, tractul Mercurei, devenită vacantă prin repozarea regretatului paroh Ioan Orăștian, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B., pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a concura, să-și trimită cererile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiterial și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare acolo, după prealabila încunoștințare a protopopului, spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Mercurea, 29 Septemvrie 1908.

In conformitate cu concluzul comitetului parohial concernent dela 28 Sept a. c.

Oficiul protopresbiterial gr.-or.:

Avr. S. Păcurariu
protopresb.

Nr. 550/1908 potop.

[308] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa a III-a **Saldorf**, protopresbiterialul Mediașului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul susindicat, prezentându-se în vre-o Duminecă ori sârbătoare și în biserică, pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribui la fondul protopresbiterial pentru casa tractuală cu suma de 40 cor. anual în decurs de 10 ani consecutiv.

Mediaș, 10 Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea
protopresb.

Nu e necesară reclama.

Fiecare om știe, că

I școală de vierit, Riomfalvaalui **Simon Nemenz**

are cele mai frumoase vițe de vie altoite.

Se trimit gratis și franco cataloage cu ilustrațiuni.

[306] 2—36

In cancelaria subscrisului se primește un

candidat de avocat

dela care se recere să aibă praxă deplină.

Dr. Méré Samu,
Borosjenő.

(303) 3—3

Aviz!

Să aduce la cunoștință On. publică că un român harnic s'ar angaja a lua o crâsmă în arândă.

Încunoștințarea să se facă la administrația acestei foi.

(321) 1—3

Nr. 1043/1908.

[315] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante, de clasa primă, **Părău**, în protopresbiteratul Făgăraș, să scrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh, sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să substearnă cererile concursuale instruite cu testimoniu de maturitate, absolutoriu teologic și atestatul de calificare preoțesc, la subsemnatul oficiu protopresbiterial, până la termenul indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă la biserică.

Făgăraș, în 12/25 Oct. 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

In atențiunea dlor preoți-caticheți!

A apărut:

Istorie biblice (ilustrate)

Carte de religie pentru elevii școalelor populare

de **Pr. D. Voniga.**

— Manual aprobat de Ven. Consist. din Sibiu și din Arad. —

Acest manual distingându-se printr'un limbaj simplu, limpede și ușor, apoi ținând cont și de metodele cele mai nouă ale pedagogiei științifice — e superior tuturor manualelor de religie ce le avem.

Se poate procura cu preț de 50 fil. exemplarul la autor în Gyirok (Temes), ori la **Librăria arhidiecezană în Sibiu.**

(310) 2—2

Câștigul cel
mai mare ev.
600,000 M.

**Anunț
de noroc!**

Câștigurile
le garan-
tează statul.

Invitare la participarea
Șanselor de câștig
garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigurile principale ale acestei loterii cu privilegiu sunt următoarele: Cel mai mare câștig este în cazul cel mai norocos de 600,000 M.

1 Premiu à 300,000 Mărci.**1 „ „ 200,000 „****1 „ „ 60,000 „****1 „ „ 50,000 „****1 „ „ 45,000 „****1 „ „ 40,000 „****1 „ „ 35,000 „****1 „ „ 30,000 „****1 „ „ 30,000 „****1 „ „ 30,000 „****1 „ „ 30,000 „****7 Câștiguri „ 20,000 „****1 Câștig „ 15,000 „****11 Câștiguri „ 10,000 „****46 „ „ 5,000 „****103 „ „ 3,000 „****163 „ „ 2,000 „****539 „ „ 1,000 „****693 „ „ 300 „****181 „ „ 200 „**

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa încât aproape jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Cel mai mare câștig de cl. I. este în cazul cel mai norocos de 50,000 m., se urcă în cl. II-a la 55,000 m., în cl. III-a la 60,000 m., în cl. IV-a la 65,000 m., în cl. V-a la 70,000 m., în cl. VI-a la 80,000 m., în cl. VII-a la 600,000 m.

Pentru cl. I. a cărei tragere se stabilește oficios, costă

losul original întreg . . . Cor. 7—

losul original de jumătate „ 3 50

losul original de un sfert „ 1 75

Depunerile pentru clasele următoare, precum și conspectul exact al câștigurilor se pot vedea din planul de loterie oficios, provăzută cu emblema statului, care la cerere îl trimite gratis și franco.

Fiecare dintre participanți primește dela mine imediat după tragere lista oficioasă.

Plătirea și trimiterea câștigurilor se face din partea mea direct interesatului în cauză prompt și sub cea mai strictă discrețiune.

Comandă rog a se face prin mandat postal sau și prin ramburs.

Adresați-Vă cu comanda din cauza tragerii apropiate, cel mult până la

20 Noemvrie

cu toată încrederea la

(291) 2—5

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft in Hamburg.

Săpun de lapte de lilie**Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 34—40

Panorama originală a lumii.

(Filiala Pasagiului Berlinez).

Piața mare Numărul 9

lângă palatul lui Brukenthal.

Intrare și privire în orice timp al zilei

dela 9 oare dimineața până la 1/2 10 seara.

Din 1 Noemvrie până în 7 Noemvrie 1908:

Scene photoplastice dela conductul jubilar împărătesc**ținut în 12 Iunie 1908 în Viena.**

Prețuri de intrare: Pentru oameni mari 40 b., copii, școlari și soldați 20 b., Blocuri cu 6 bilete cor. 1-80, Blocuri pentru școlari à 7 bilete cor. 1—, Mercurea și Sâmbăta până la 5 oare intrare cu 12 b. pentru copii și elevii tuturor institutelor. Bilete pentru societate 100 buci cor. 25—.

In fiecare săptămână altă serie.

(235) 11—

Seriile odată predate nu se repetază.